

Društveni izlet v mesto Tabor na Češkem

V letu 2016 smo se v Muzejskem društvu Škofja Loka odločili, da bomo ponovno organizirali večdnevni društveni izlet v tujino in podali smo se na Češko. V lanskem letu smo namreč obeleževali 10. obletnico pobratenja med Škofjo Loko in mestom Tabor na Češkem, zato smo se odločili, da se bomo udeležili uradnih slovesnosti in si hkrati ogledali tridnevni mednarodni zgodovinski festival Taborska srečanja (*Taborska setkani*).

Na pot smo se odpravili v petek, 16. 9., ob 6. uri zjutraj, s parkirišča v bivši vojašnici. Pot nas je iz Škofje Loke vodila mimo Kranja, Jesenic, skozi karavanški predor v Avstrijo, kjer smo jo nadaljevali mimo Beljaka, Špitala ob Dravi, Salzburga in Linza do našega končnega cilja – mesta Tabor na Češkem. Za izvedbo izleta in

Saditev lipe slovensko-češkega prijateljstva v kraju Mlada Vožice. (foto: Jože Štukl)

dobro počutje vseh udeležencev sta poleg predsednika Muzejskega društva Aleksandra Iglíčarja poskrbela še dva vodnika. Jože Štukl je, kot glavni organizator izleta, poskrbel za izčrpno razlago o Avstriji in Češki, od prazgodovine pa vse do današnjega časa, medtem ko nas je Mirjam Jezeršek sproti seznanjala z geografskimi in kulturnozgodovinskimi zanimivostmi mest in krajev, ki smo jih videli ob poti. V prijetnem vzdušju smo ob 14. uri prispeli do kraja Plana nad Lužnici, 10 kilometrov južno od mesta Tabor, kjer smo se najprej namestili v hotelu, nato pa si privoščili kosilo. Po njem smo se odpravili proti kraju Mlada Vožice, kjer smo se udeležili odprtja razstave fotografov iz Foto kluba Anton Ažbe iz Škofje Loke. Slovesnemu odprtju je sledila saditev lipe slovensko-češkega prijateljstva, posvečene spominu v letu 2016 preminulemu loškemu fotografu Petru Pokornu. Dogodku, ki je potekal ob zvokih Mestnega pihalnega orkestra iz Škofje Loke, je prisostvovala velika množica ljudi.

Po končani slovesnosti smo se odpravili proti mestu Tabor, ki se nahaja v južnem delu Češke, ustanovili pa so ga leta 1420 pripadniki najradikalnejšega dela husitskega gibanja – taboriti. Stari del mesta obdajata reka Lužnica in veliko umetno jezero Jordan iz leta 1492, ki predstavlja najstarejši vodni rezervoar v Evropi. Od avtobusnega postajališča smo se po ulicah, speljanih med mogočnimi mestnimi hišami, sprehodili do glavnega Žižkovega trga, kjer smo si z zanimanjem ogledali markanten spomenik, posvečen slavnemu vojskovodji, ter cerkev Gospodovega spreobrnjenja na gori Tabor. Sredi trga je bilo že vse pripravljeno za veliko praznovanje tridnevnega mednarodnega zgodovinskega festivala Taborska srečanja, ki vsako leto poteka v septembru. Na trgu je bil postavljen

Udeleženci izleta pri lipi slovensko-češkega prijateljstva v mestu Tabor.

(foto: Peter Pokorn ml.)

velik oder, okrog in okrog trga pa so bile stojnice, na katerih so ponujali najrazličnejšo jedačo, pijačo, izdelke domačih obrti itd. Otvoritev Taborskih srečaj je ob nepregledni množici gledalcev, tako domačinov kot turistov, pospremila nočna husitska povorka z baklami skozi stari del mesta in čez Žižkov trg, kjer smo jo spremljali tudi mi. Udeleženci povorke, kostumirani v slogu 15. stoletja, so v soju bakel sledili svojemu vojskovodji Janu Žižki in glasno vzklikali bojna gesla husitov. Povorka je z veliko srčnostjo nastopajočih, ki jo je bilo čutiti na vsakem koraku, naredila izjemen vtis na gledalce in nas za nekaj časa dobesedno prestavila v 15. stoletje, ko so se ti dogodki v resnici odvijali. Po koncu povorke smo se še nekaj časa zadržali med bogato obloženimi stojnicami in se okrepčali z mesnimi dobrotami, ki smo jih poplaknili z odličnim češkim pivom. Nato smo se sprehodili skozi mesto do avtobusa in se prijetno utrujeni vrnili v hotel, kjer smo le še odšli k počitku.

Naslednji dan, v soboto 17. septembra, smo se takoj po zajtrku odpravili v mesto Tabor, kjer smo se udeležili slovesnosti ob lipi slovensko-češkega prijateljstva. Slovesnost je potekala ob zvokih Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka, zaznamovali pa so jo govori številnih visokih in uglednih gostov ter Mihe Ješeta, župana Škofje Loke, in župana Tabora Jiříja Fišerja. Po končani slovesnosti smo se peš odpravili proti centru mesta, kjer smo bili dogovorjeni za ogled husitskega muzeja. Med potjo je začelo močno deževati, zato nam je bilo suho zavetje muzejske stavbe zelo dobrodošlo.

V muzeju smo se podrobno seznanili s husitskim reformističnim gibanjem, katerega začetnik je bil Jan Hus, češki verski reformator, teolog in pridigar. Rojen je bil leta 1369 v Husincu na Češkem, študiral je na Karlovi univerzi v Pragi in postal celo njen rektor. V svojih verskih spisih je kritiziral propad vrednot katoliške cerkve tistega časa, pri čemer se je zgledoval po oxfordskem teologu Johnu Wycliffu. Hus je izrazil zahtevo po siromaštvu, obsojal je zlorabe v Cerkvi in napadal prodajanje odpustkov. Svoj nauk je med ljudstvo širil v pridigah, ki jih je imel v Pragi in na deželi. Nezadovoljstvo z dominantno vlogo bogate katoliške cerkve, neskladne z idealom ubožstva, ter v začetku 15. stoletja naraščajoče nezadovoljstvo češkega ljudstva nasproti privilegiranemu položaju nemške manjšine v deželi in odpor proti tujim oblastnikom, vse to je ustvarjalo plodna tla za hitro širitev Husovega nauka. Katoliška cerkev je Husa razglasila za krivoverca; na koncilu v Konstanci ob Bodenskem jezeru je bil obsojen kot krivoverec in leta 1415 sežgan na grmadi.

Pri Husovih privržencih v domovini je novica o njegovi smrti povzročila vsesplošen upor, ki se je hitro razširil po vsej deželi in prerasel v oborožen spopad, znan kot husitske vojne (1419–1436), v katerih je skušal Sigismund Luksemburški, ki se je okronal še za češkega kralja, z vojsko pokoriti češke »krivoverce«. Husiti so se sprva pod vodstvom generala Jana Žižke in kasneje Prokopa Velikega organizirali v močno vojaško silo in dosegali izjemne uspehe na bojnem polju, zahvaljujoč naprednim oblikam vojskovanja, ki se je odražalo v množični

uporabi ognjenega strelnega orožja in povsem novi vojaški taktiki uporabe bojnih vozov, ki so jih lahko med seboj trdno povezali z verigami, oblikovali v krog ali kvadrat in s tem naredili pravicato trdnjavo. V vozove je bilo možno hitro vpreči konje in jih tako premakniti na drugo lokacijo, ko je bilo to potrebno. Husiti pa se niso borili le z zunanjim sovražnikom, velik krvni davek so terjala tudi njihova notranja nasprotja, saj so bili že od vsega začetka razdeljeni na zmerne utrkviste in bolj zagrizene taborite, ki so imeli svoje središče prav v mestu Tabor. Nasprotja med njimi so se sčasoma razvila v pravo državljansko vojno. Husitske vojne so se leta 1436 končale s premirjem, ki je zaključilo 17 let trajajoče obdobje vojskovanja.

Po ogledu bogatih muzejskih zbirk, popestrenih z izčrpno razlago, številnimi lepo ohranjenimi originalnimi predmeti, rekonstrukcijami, maketami in videoprikazi smo se v spremstvu muzejskega vodnika odpravili še na ogled podzemnih rogov pod mestom, ki veljajo za eno od pomembnejših mestnih atrakcij in so nas, po pričakovanju, vse navdušili. V bistvu gre za kleti, ki so jih meščani skopali pod svojimi hišami in jih nato povezali z rovi. Približno 1 km rogov je danes odprt za ogled javnosti in vključen v sestavni del muzejske ponudbe.

Iz taborskega podzemlja smo se odpravili na glavni trg, kjer smo ob 13. uri kljub deževnemu vremenu prisostvovali povorki kostumiranih husitov in uradnih delegacij iz številnih evropskih držav, ki so se udeležile festivala Taborska srečanja. Med njimi smo opazili in z navdušenjem pospremili domačo delegacijo iz Škofje Loke, z županom Miho Ješetom na čelu. V nadaljevanju popoldneva, ki je bilo predvsem glasbeno obarvano, se je izboljšalo tudi vreme, prenehalo je deževati in prikazalo se je celo sonce. Pridružili smo se veliki množici gledalcev pred osrednjim prireditvenim odrom na glavnem trgu, kjer so se predstavile glas-

Utrinki s husitske povorke. (foto: Jože Štukl)

Na sprehodu po Češkem Krumlovu. (arhiv: Jože Štukl)

Pogled na Češki Krumlov. (foto: Jože Štukl)

bene zasedbe iz številnih držav, med njimi tudi Mestni pihalni orkester iz Škofje Loke. Po končanih glasbenih nastopih smo se počasi sprehodili do avtobusa in se vrnili v hotel, kjer nas je že čakala zgodnja večerja, po njej je sledil prost večer. Nekateri so ostali v hotelu, drugi pa smo se vrnili v mesto in se prepustili njegovemu nočnemu utripu, glasbi ter kulinaričnemu razvajanju ob tradicionalnih čeških jedeh, ki smo jih začinili s pokušino različnih vrst odličnega piva. Večeru je posebno praznično noto dodal tudi veličasten ognjemet.

Nedelja, 18. septembra, je bila rezervirana za ogled mesta Češki Krumlov, zato smo takoj po zajtrku zapustili hotel in se odpeljali proti novemu cilju. Spet nam je rahlo ponagajalo vreme, saj je bil dan oblačen, siv in deževen. Kljub temu smo se v spremstvu turistične vodnice, ki nas je pričakala na avtobusnem postajališču, podali na ogled mestnih znamenitosti. Najprej smo se povzpeli na mogočen grad in se podrobno seznanili z njegovo zgodovino. Od tam se nam je odprl čudovit pogled na odlično ohranjeno srednjeveško mestno jedro, ki je na podkva-
stem okljuku reke Vltave nastalo v 13. stoletju. Od leta 1992 je uvrščeno na seznam UNESCO-ve kulturne dediščine. Z zanimanjem smo se sprehodili po mestnih ulicah ter si ogledali številne znamenitosti in skrite koticke, ki mestu dajejo poseben čar in privlačijo množice turistov s celega sveta. Voden ogled smo zaključili na glavnem trgu, od koder smo se podali na samostojno raziskovanje mesta in si ob koncu privoščili še obilno kosilo v eni od tradicionalnih čeških restavracij. Polni vtisov smo se v popoldanskih urah odpravili poti domu. Pot je zelo hitro minila v veselem vzdušju, ki ga je pričaralo vsesplošno prepevanje ob kitarski spremljavi našega predsednika Aleksandra Iglíčarja. V Škofjo Loko smo se srečno vrnili okrog 21. ure.

LITERATURA:

- Bleicken, Jochen: *Svetovna zgodovina od začetkov do danes*. Ljubljana : Cankarjeva založba, 1976, 687 str.
- Turnbull, Stephen: *The Hussite Wars 1419–36*. Oxford : Osprey Publishing Ltd., 2004, 48 str.